

معماری

فرآیند زیستی

جاویر سنوزیان

ترجمه : سامان صادقی

www.kolab.ir

برهام نقش
۱۳۸۹

سرشناسه	سنوسیان آگیلار، خاویر Senosiain Aguilar, Javier
عنوان و نام پدیدآور	معماری فرایند زیستی / مولف خاویر سنوزیان؛ مترجم سامان صادقی.
مشخصات نشر	تهران: پرهام نقش، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	۱۶۸ص: مصور(بخشی رنگی).
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۱۹۷۲-۱-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیپا	
یادداشت	عنوان اصلی: Bio arquitectura : en busca de un espacio, c1996.
موضوع	طبیعت (زیبائی‌شناسی)-- فلسفه
موضوع	معماری انداموار
موضوع	معماری بومی
شناسه افزوده	صادقی، سامان. - ۱۳۶۰. مترجم
رده بندی کنگره	NA۲۵۴۰/س۹م۹ ۱۳۸۹
رده بندی دیویی	۷۹۰/۱۰۸
شماره کتابشناسی ملی	۱۶۲۹۶۴

معماری فرایند زیستی

- ◇ نویسنده: خاویر سنوزیان
- ◇ مترجم: سامان صادقی
- ◇ ناشر: پرهام نقش
- ◇ طراحی جلد و متن: مصطفی سجادی
- ◇ لیتوگرافی: نادر
- ◇ چاپ: پنج رنگ
- ◇ صحافی: بعثت
- ◇ توبت چاپ: اول ۱۳۸۹
- ◇ شمارگان: ۱۱۰۰
- ◇ قیمت: ۱۳۵۰۰ تومان
- ◇ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۹۷۲-۱-۷

مرکز پخش و فروش:

کتابفروشی پرهام:

خیابان انقلاب، ابتدای خیابان ۱۲ فروردین پلاک ۲۹۷ تلفن: ۶۶۳۶۸۲۳۵

حق چاپ و نشر مجدد این اثر (یا بخشی از آن) برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۸	مقدمه
۹	طبیعت: منبع الهام بخش ما
۱۶	عملکرد در طبیعت
۲۳	فضا در طبیعت
۳۳	سازه در طبیعت
۵۵	خلرون‌ها
۶۷	بشریت و فضای اطراف ما طی قرون
۸۴	قوس‌ها، طاق‌ها و گنبدها
۹۶	شهر مدرن
۱۰۸	محیط ارگانیک: فضای طبیعی ما
۱۳۶	در جستجوی فضا
۱۶۴	سکونت‌گاه ارگانیک
۱۶۷	منابع

«قدردانی»

در مورد ایده این کتاب و همچنین در زمینه محقق ساختن آن افراد زیادی به من کمک کرده‌اند. از آن جمله دانیل آردوند که مشفقانه زمان زیادی را که در حین انجام سایر پروژه‌ها بر این کار اختصاص دادم درک نمود. و دیگری جرمن کاسترو که در نوشتن و ویرایش متن به من کمک کرد. و لوئیس راتول انریکو که در تالیف و فراهم آوردن توضیحات مرا یاری نمود. تمامی همکارانم بدون هیچ چشم داشت مالی، از من پشتیبانی نمودند و من نمی‌توانم کمال تشکر را از آنها بجا آورم.

همچنین از لئون فائور کسی که این کتاب را با من شروع کرد و از نورما اوردوناده به خاطر ویرایش صحیحش و از آیوراگازا به خاطر حمایت دائمی و علاقه‌اش به کتاب نوشته شده تشکر می‌کنم.

ترسیم طرح مناطق مسکونی‌ای که تصویر آنها در انتهای کتاب ارائه شده است، بدون مشارکت استاد "جوان سانتچز" و سایر افراد دخیل در این کار ممکن نبود. من از همه آنها به خاطر علاقه و کمکهایشان تشکر می‌کنم. در نهایت می‌خواهم از لیزوایتینگ که در مطبوعات معماری مشغول به کار است به خاطر کمکهای بی‌شائبه‌اش و تشویقات وی در پیشروی این پروژه و همچنین به دلیل تالیف سه بخش از کتاب حاضر تشکر نمایم.

گاهی اوقات معماران دست به نوشتن کتاب می‌زنند. مطالب بکار گرفته شده منعکس کننده تجربیات کاری خود آنها یا سایر افراد است. ولیکن مطالب خام به کار گرفته شده در این کتاب گسترده‌تر هستند؛ این کتاب مملو از مقایسه‌های زیست‌شناختی در هر عصری است.

جورج کالینز^۱ و ژئو فری^۲ برود بنت از جمله برجسته‌ترین مولفانی هستند که در دهه‌های اخیر به روش قیاسی در خلاصیت معماری پرداخته‌اند. هنگام بحث در مورد روش‌های طراحی در معماری مسئله اصلی این است که آیا روش‌هایی وجود دارد که یک معمار بتواند هنگام روبرو شدن با مسئولیت اصلی خود که پیشگویی شکل فضاها است بر آنها متکی باشد. از نظر برود بنت تردیدی در این حوزه وجود ندارد. معمار (یا هر شخصی که یک چنان نقشی را بر عهده می‌گیرد) می‌تواند این مسائل را به ۴ روش حل کند: آنها می‌توانند اشکالی را بیابند که هندسه و قوانین و قواعدی بر آنها دلالت دارند (روش منطقی و متعارف) یا بعد از انجام فرآیند پرزحمت آزموی و خطای تجربی به نتایجی برسند و از روش‌های حاصله استفاده نمایند. (روش عملی و تجربی)، و یا سایر تصاویر و اشکال معماری الهام‌بخش آنها باشد (روش نمادگرایی)، و یا اشکالی را که به جهان معماری تعلق ندارند گریه‌برداری نموده و آنها را به اشکالی مبدل سازند که بی‌تردید از نوع معماری هستند (روش قیاسی). معمول‌ترین روش، ترکیبی از تمامی این روش‌هاست.

در معماری روش قیاسی مملو از منابعی که از کارکرد زیست‌شناختی و شکل‌گیری فرم هست. معماری ارگانیک با عناوینی همچون گیاه‌شناسی، جانورشناسی یا انسان‌شناسی همراه می‌شود. این امر به نقش افسانه‌ها و سمبولیکی که فرهنگ موجود برای گیاهان، حیوانات یا انسان‌ها معین می‌سازد بستگی دارد. به همین دلیل تحقیق بسیار دقیقی که جاویر سنوزیان^۳ در مورد یک چنان قیاس‌های زیست‌شناختی انجام داده است شگفت‌انگیز است. وی نه تنها در مکان بلکه در زمان نیز سفر کرد. به زمانی رفت که در آن روابط بین انسان‌ها و محیط‌های طبیعی آنها نزدیکتر از امروز بود. و باید توجه کرد که بر همین اساس که سر ستون‌های کورنتین تزئین شده است و یا محراب‌های آنگور همانند صورت‌های عظیم‌الجثه انسان ساخته شده‌اند. و سنوزیان به همین ترتیب آنها را در اینجا به نمایش در آورده است.

ولیکن این مطالعه به مسائل مدرن و حتی فرهنگ معماری بومی ارجاع دارد. معانی متفاوتی که فرانک لویدرایت یا فرای اتو در مورد واژه ارگانیک ارائه دادند، به پیدایش عکس‌العمل‌های نو در مورد این واژه منتهی شد. پیشرفت مشاهده علمی به آن دسته از مقایسه‌های زیست‌شناختی مرتبط می‌شود که بر آنچه که در نگاه اول قابل مشاهده است تقدم دارد.

به همین دلیل اتریکو کاستاندا^۴ چندین دهه پیش اشکال سلولی تک یاخته‌ای را کشف نمود. و بدین دلیل آگوستین هرناندز^۵ به راه‌حلی به منظور استفاده از اشکال جنینی برای ساختن خانه رسید.

کار جاویر سنوزیان که در بخش پایانی این کتاب بدان اشاره شده است، چندان جنبه ابتکاری ندارد و در عین حال بیشتر موارد خود را از سلسله اشکال ارگانیک معماری گریه‌برداری نموده است. من ترجیح می‌دهم که فصل نهایی را به عنوان یک نتیجه تلقی نکنم، بلکه به مثابه محدودیت‌هایی موجود در کار اتمام نیافته تصور نمایم. تصور می‌کنم که مولف آن سال‌های زیادی را پیش‌رو دارد و می‌توان پیش‌بینی کرد که وی سهم بسزایی در این دنیای جذاب در مقایسه‌های زیست‌شناختی در معماری دارد.

1- George Collins

2- Geoffrey Broadbent

3- Javier Senozian

4- Enrique Costaneda

5- Agustin Hernandez

مقدمه

در حوزه کارهای معماری، هماهنگی بین انسان و محیط اطرافش همراه برای من قوی‌ترین انگیزه بوده است. این هدف بی‌پایان مرا به تحقیقی طولانی مدت واداشته است که نهایتاً در مفهوم خانه ارگانیک متبلور شد.

انسان از زمان پیدایش بر روی زمین تقریباً با سرعتی نامحدود دائماً محیط زیست را برای راحتی خویش تغییر داده است. این فرآیند در ۵۰ سال اخیر به ویژه در حوزه شهرسازی و طراحی شهری سرعت یافته است. وقتی انسان می‌آفریند، معمولاً طبیعت را برهم می‌زند و فراموش می‌کند که لازم است وی و طبیعت باقی مانده، همزیست و هماهنگ با یکدیگر باشند.

با این وجود، انسان قرن بیستمی پیشرفته از لحاظ تکنولوژیکی بسیار مشتاق است. به همین دلیل است که این کتاب نوشته شده است. معماری ارگانیک "سیر تکامل فرهنگی" را محکوم نمی‌کند و انتقادی کور کورانه در مورد اشتباهاتی نیست که از زمان پیش روی معماری و طراحی شهری بر علیه طبیعت به وقوع پیوسته‌اند. بیست سال تحقیق در مورد جهان پیچیده و شبکه‌ای اندام‌ها در اینجا ارائه شده است، در حالی که هدف اصلی بازگشت موزون به طبیعت است و نباید این سوءتفاهم ایجاد شود که هدف اصلی بازگشت غیرممکن به مدینه فاضله "انسان وحشی سعادت‌مند" است.

در دو فصل اول واژه "طبیعت-تاریخ" غالب است که انعکاس‌دهنده فضاهایی است که انسان می‌تواند با آنها وفق یابد. آخرین فصل چگونگی محقق شدن این امر را منعکس می‌سازد.